

Rapport fra Regional konferanse om vold mot kvinner
7.- 8. september 2005
Islamabad i Pakistan

Bakgrunn for deltagelse

Seniorrådgiver Line Nersnæs, Politiavdelingen i Justisdepartementet og daglig leder Tove Smaadahl, ved Krisesentersekretariatet mottok 25. august en henvendelse fra den Pakistanske ambassaden i Norge med invitasjon til norsk deltagelse på en regional konferanse om vold mot kvinner i Islamabad, Pakistan 7. og 8. september 2005.

I tillegg hadde den pakistanske ambassaden invitert en representant fra Overseas Pakistani Womans Network i Norge, Mobina Tanviir.

Mobina Tanviir og Line Nersnæs i konferansesalen på

Målsettingen med konferansen var å utarbeide en deklarasjon der landene tilknyttet South Asian Association for regional cooperation (SAARC), Bangladesh, Bhutan, India, Maldivene, Nepal, Pakistan og Sri Lanka)skulle forplikte seg til å arbeide aktivt for å bekjempe all vold mot kvinner. I tillegg var det et mål å sette vold mot kvinner på dagsorden og bidra til erfaringsutveksling mellom deltakerlandene.

Den pakistanske regjeringen ved the Ministry of Woman Development stod som arrangør av konferansen, som var den første i sitt slag i SAARC regi. Foruten SAARC landene var Norge, Sverige, Canada, Hellas, England, Jordan, Kenya, Tyrkia og Sveits invitert til å delta på konferansen.

Åpningssesjon

Konferansen ble offisielt åpnet av Pakistans president general Pervez Musharraf onsdag 7. september. I sin tale pekte Musharraf på viktigheten av å avskaffe stammesystemet (tribalism) og føydalisme i arbeidet for å bekjempe vold mot kvinner. Det er innenfor disse ”systemene” volden legitimeres og opprettholdes hevdet Musharraf. For å bekjempe vold mot kvinner er det ikke tilstrekkelig å ha et lovverk som beskytter ofrene og straffeforfølger overgriperene. Det må også iverksettes tiltak som sikrer at aktørene straffesakskjeden

(politiet, påtalemyndigheten og domstolene) følger opp, og gjør lovverket ”virksomt”. Holdningsendringer er et nøkkelord i denne sammenheng. Videre la han avgjørende vekt på å vise at vold mot kvinner er et globalt problem, og ikke ”Pakistan – spesifikt” eller islam relatert.

Presidenten understreket også viktigheten av å styrke kvinners stilling i samfunnet generelt og viste til at 29.000 kvinner er representert i lokale, regionale og nasjonale politisk institusjoner i Pakistan pr. dato. En utvikling som i følge Musharraf har skutt fart etter 1999.

Etter president Musharraf fulgte et innlegg av Nilofar Bakhtiar, statsråd i Womans Development Ministry. Hun la som presidenten vekt på viktigheten av å bekjempe vold gjennom å styrke kvinners posisjon i samfunnet generelt – ”*the first step towards ending violence against woman is to empower woman*”.

I følge Bakhtiar er volden i all hovedsak forårsaket av kvinners underordnede posisjon i det pakistanske samfunnet. Videre la hun frem hovedpunktene fra en fersk rapport om kvinners stilling i Pakistan. Rapporten viste blant annet at ;

- fra januar til juli 2005, ble det rapportert 169 æresdrap, 1163 voldtektssaker, og 108 gjengvoldtekter Pakistan
- hvert åttende minutt rapporteres det om ”brannskader”, der ofrene i all hovedsak er kvinner
- vold i nære relasjoner utøves i 32 % av de registrerte sakene av ektefellen. I 53 % av sakene er voldsutøveren en mannlige slektning.
- kvinner utgjør 48 % av Pakistans i alt 162 millioner innbyggere og bare 42 % av disse er lese- og skrivekyndige
- kvinner utgjør 1.1 % av politistyrken i Pakistan

Nilofar Bakhtiar, statsråd i Womans Development Ministry og noen av kvinnene som deltok på konferansen

Bakhtiar avsluttet sitt innlegg med å vise til de tiltak som allerede er iverksatt for å bekjempe vold mot kvinner, herunder Pakistans ratifisering av SAARC konvensjonen om menneskehandel og de initiativ som er tatt ovenfor politiet for å bidra til bedre håndtering av saker om vold i nære relasjoner.

Etter åpnings sesjonen gav hver av de syv SAARC landene og Afghanistan en ti minutters presentasjon av situasjonen vedrørende vold mot kvinner i de respektive landene. Sett fra norsk side var presentasjonene nedslående med hensyn til det omfang vold mot kvinner har i disse landene, men det ble også vist til mange gode initiativ som er iversatt, samt tiltak som var på trappene, og som forhåpentligvis vil bringe arbeidet med å bekjempe alle former for vold mot kvinner et langt stykke fremover.

Gruppediskusjoner

Den norske delegasjonen var påmeldt til gruppe to der temaet for diskusjonen var former for vold (psykisk, fysisk og strukturell). Temaene for de tre øvrige gruppene var knyttet opp mot lovgivning, rehabilitering av ofre og sensibilisering av nøkkel aktører.

Gruppediskusjonen ble innledende med forberedte innlegg fra Sverige, Norge og Pakistan. Sverige var representert ved politisk rådgiver i Justisdepartementet Nisha Besara.

Tove Smaadahl forteller om former for vold og om krisesentrenes erfaringer under debatten

Besara gav en presentasjon sluttokumentet fra en konferanse som ble avholdt i Stockholm i desember 2004, der temaet var bekjempelse av patriarkalsk vold mot kvinner med fokus på æresrelatert vold. Hovedkonklusjonen fra konferansen var en erkjennelse av at patriarkalsk vold mot kvinner ikke er knyttet opp mot noen spesiell religiøs retning eller noe geografisk sted, men er et globalt fenomen og fremstår med ulikt uttrykk og i ulik størrelsesorden. Vold mot kvinner må bekjempes med en rekke virkemidler, herunder gjennom tiltak for å fremme likestilling, gjennom lovgivning, gjennom tiltak på arbeidsmarkedet og gjennom tiltak i regi av utdanningsinstitusjonene.

Etter Stockholmskonferansen har Sverige gjennomført en studie av nasjonale og internasjonale tiltak for å bekjempe vold og undertrykkelse av kvinner, med særlig fokus på æresrelatert volden. Studien har avdekket at omfanget av slik vold er stort og bygger blant annet på de tall som er fremlagt i Unicef rapporten "Breaking the Earthenware Jar" – en kartlegging av omfanget av vold mot kvinner i Sør Asia. Unicef rapporten kan bestilles fra denne adressen : http://www.unicef.org/publications/index_4344.html

Avslutningsvis understreket Besara behovet for å følge opp de internasjonale forpliktelser de fleste av deltakerlandene på konferansen har sluttet seg til.

Line Nersnæs gav en presentasjon av de nasjonale tiltak som Norge har iverksatt for å bekjempe vold i nære relasjoner, med særlig fokus på politiets arbeid og de samarbeidsstrukturer som er etablert på nasjonalt og regionalt nivå. Videre ble det gitt en beskrivelse av omfanget av vold i nære relasjoner basert på tall fra NIBR undersøkelsen (2005). Det norske innlegget følger vedlagt rapporten. Sammendrag av NIBR rapporten kan hentes her : <http://www.nibr.no/content/view/full/2217>

Line Nersnæs som deltar i paneldebatten

Etter innleggene fulgte en rekke spørsmål og innspill fra gruppen, hvorav representantene fra Pakistan var svært opptatt av de norske erfaringene med voldsalarm og besøksforbud i eget hjem. Tyrkia understreket betydningen av ikke å bruke kultur som forklaring på vold. "Etnifisering" av volden bidrar til å miste av syne de fellestrekk vold mot kvinner har på tvers av sosiale, kulturell og religiøs tilknytning.

Konferansens andre dag ble innledet med oppsummering av diskusjonene i gruppene, der gruppens anbefalinger skulle nedfelles i et sluttdokumentet/deklarasjon fra konferansen. Denne sekvensen "skled" noe ut både i tid, form og innhold, da en rekke av deltagerne hadde synspunkter som ikke var fanget opp i gruppediskusjonene og ba om å få fremføre disse i plenum. Forsøksvis kan gruppens anbefalinger oppsummeres slik :

- Det må utvikles nasjonale planer for å bekjempe vold mot kvinner
- Arbeidet for å bekjempe vold mot kvinner må institusjonaliseres – prosjektbaserte tiltak er ikke varige
- Det bør foretas en gjennomgang av de respektive lands lovgivning med hensyn til å sikre det rettslige grunnlaget for å beskytte ofrene og straffeforfølge gjerningspersonen
- Det må legges til rette for et utstrakt samarbeid mellom myndighetene og det sivile samfunn (NGOs)
- Iverksette tiltak for å øke kvinneandelen på alle nivåer i offentlig virksomhet og politikk

I Pakistan hadde de iverksatt flere tiltak for å forebygge vold. En skoleklasse var invitert til konferansen for å synliggjøre dette arbeidet.

Etter fremleggelsen av gruppens anbefalinger var det lagt opp til en paneldebatt, der både Sverige, Norge, Tyrkia, Sveits og Canada var representert. På bakgrunn av at oppsummeringen av gruppediskusjonen tok så vidt mye lenger tid enn planlagt, ble paneldebatten i sin helhet benyttet til diskusjon av deklarasjonsforslaget.

Deklarasjonen ble i etterkant av konferansen sendt den norske delegasjonen, og kan leses bakerst i rapporten.

Line Nersnæs og Nilofar Bakhtiar

Kommentar fra norske delegasjonen

Etter den norske delegasjonens vurdering legger deklarasjonsforslaget et godt fundament for det videre arbeidet med å bekjempe vold mot kvinner. Forslaget henviser til- og bekrefter de forpliktelser som ligger i CEDAW konvensjonen, Beijing Plattformen, Beijing + 10, Menneskerettighets- konvensjonene av 1966 og Sikkerhetsrådets resolusjon 1325, kvinner, fred og sikkerhet. Teksten erkjenner at det er en utfordring å oversette gode intensjoner til praktisk handling som styrker kvinner stilling. Utfordringene er i hovedsak knyttet til å institusjonalisere og systematisere de tiltak som iverksettes for å forebygge og bekjempe vold mot kvinner. Reaktive ad hoc tiltak skal erstattes av en mer proaktiv og systematisk tilnærming. Videre oppfordres det til større vektlegging av forebyggende tiltak gjennom å fremme likestilling mellom kvinner og menn på alle samfunnsområder.

Spørsmål knyttet til tvangsekteskap ble ikke berørt, verken i gruppediskusjonene eller i plenum.

Konferansen ble avsluttet med en offisiell middag hos statsminister Mr Shaukat Aziz.

Før middagen ble servert gikk statsministeren og hans kone og hilste på sine gjester. Kvelden ble avsluttet med kulturelle innslag.

Med bakgrunn i den strenge sikkerheten var det ikke lov å ha med mobil, kamera eller håndveske. Derfor har vi naturlig nok ikke bilder fra dette arrangementet.

Det var god stemning blant deltagerne i bussen hjem fra middagen.

Konferansen gav oss også mulighet til å komme i kontakt med andre organisasjoner som jobber mot vold mot kvinner. Det ble utvekslet erfaringer, rapporter, kunnskap, informasjon og strategier. I henhold til at Norge har drevet krisesentre i 27 år, vakte brosjyren om The Women`s shelters in Norway stor interesse.

Deltagelse i den offentlige debatt

Konferansen fikk stor mediadekning, både gjennom nasjonale aviser og TV. Både Line Nersnæs og Tove Smaadahl ble intervjuet av flere avis og nyhetskanalen på tv, samt at vi deltok på en tv debatt om temaet under konferansen. Under debatten fikk vi store problemer da spørsmålene ble stilt på engelsk, men to av deltageren svaret på hindu og urdu. Dermed forsto vi ikke hva som ble sagt, og hadde dermed ikke mulighet til kommentere deres

uttalelser. Dermed uteble den store debatten, men vi fikk formidlet våre opplevelser av konferansen, samt erfaringer fra arbeidet i Norge rundt vold mot kvinner.

Besøk på et krisesenter i Islamabad

I løpet av de to siste årene hadde den pakistanske regjering gitt støtte til opprettelse og drift av 10 krisesentre.

De fleste ble drevet av frivillige organisasjoner i samarbeid med The Ministry of Woman Development. Majoriteten av disse hadde åpnet i løpet av 2005. Fra juni 2004 fram til våren 2005 hadde 2788 voldsutsatte kvinner fått støtte og hjelp på et av krisesentrene.

Krisesenteret den norske delegasjonen besøkte ble drevet av en frivillig organisasjon med midler fra The Ministry of Woman Development.

Dette krisesenteret ble startet i 2005, og hadde bare vært i drift i noen måneder. Senteret var døgnåpent, og bestod av to hus. Det ene inneholdt administrasjon og mottak, samt en jurist som gav de utsatte juridisk rådgivning/bistand. Advikaten var behjelpelig med anmeldelse av volden. Krisesenteret hadde også ansatt en sosialkurator og en psykolog. Dette tilsier at krisesenteret kunne tilby, i motsetning til norske krisesentre, både helse-, sosial- og juridisk bistand på samme sted.

Total Registered Cases of CCW till August 2005	
Number of Cases	= 210
Social Counselling	= 179
Follow up	= 63
Wind up	= 47
Legal Aid	= 64
Medical Aid	= 11
Reconciliation	= 22
FIR	= 8
Rape Cases	= 05
Legal Counselling	= 110
Shelters	= 28
Burn Victim	= 05
Referred to other cities	= 05

Statistikk over henvendelser og kategorier over typer vold hang på en tavle på mottaket.

I et hus ved siden av mottaket lå krisesenteret der de voldsutsatte kvinnene og deres barn bodde. Her kunne kvinnene bo i inntil tre måneder, og oppholdet var kostnadsfritt.

I huset, som krisesentre flest, var det flere soverom med felles kjøkken og bad. Her laget beboerne mat, vasket og tok selv ansvaret for sine barn.

Fra et av soverommene på krisesenteret

Tove Smaadahl i samtale med en kvinne og hennes barn

I samfunn, som i Pakistan, spiller storfamilien en fundamental rolle. I følge islamsk familieleiv har mannen plikt til å forsørge kvinnene ved å gi henne mat, klær og bolig. At en kvinne bryter ut av ekteskapet aksepteres sjelden, selv om hun utsettes for vold. Et slikt brudd kan påføre kvinnen stor skam og sosial utstøtelse. Verdighet og identitet knyttes til hennes rolle i

familien. Hennes oppgaver som hustru og mor er de viktigste i hennes liv, og det er gjennom sin innsats for familien at kvinner blir verdsatt. At en kvinne bryter med disse rollene tilsier at hun går glipp av den posisjonen hun har i sin familie og miljø.

For de fleste skilte kvinner var den eneste muligheten å flytte hjem til sine foreldre, der de ville representere både en ”moralsk” og økonomisk byrde for familien.

Krisesenteret hadde derfor en arbeidsstue der kvinner ble opplært til blant annet søm. Dette var en viktig opplæring i forhold til å danne grunnlag for kvinnenens mulighet til å skaffe seg inntektsgivende arbeid. Kvinnene var da i bedre stand til å mestre sin økonomiske hverdag etter at de hadde brutt med overgriper/familien.

Gjennom krisesenteret kunne kvinnene også søke om støtte gjennom mikrofinansordninger, særlig til innkjøp av symaskiner og stoff. Hver kvinne kunne gjennom denne finansieringsordningen få inntil RS 15000 til å etablere systuer eller annen inntektsgivende virksomhet.

Samtidig er det pakistanske samfunn i endring. Nasjonal politikk har de senere årene satt kvinners rettigheter på dagsorden, og vi traff en aktiv kvinnebevegelse som kjempet for kvinners rettigheter i Pakistan. Mange likhetsorienterte muslimske kvinner deltar i dag aktivt både på hjemmebane, i arbeidslivet og samfunnet for øvrig.

Møte med den norske ambassaden

I tillegg til å delta på konferansen gjennomførte delegasjonen møte med den norske ambassaden i Islamabad både før og etter at konferansen var avsluttet. Den norske ambassadøren var svært positiv til at den norske delegasjonen, som gjennom sin deltagelse både i den offentlige debatten og på konferansen, hadde bidratt med gode innspill og erfaringer fra Norge i arbeidet mot vold mot kvinner. På sikt ville dette bidra til et tettere samarbeid med pakistanske myndigheter og ambassaden rundt tematikken. Ambassaden stilte seg også svært positive til å motta innspill/ideer for å få til et samarbeid mellom Norge og Pakistan på disse områdene.

Tove Smaadahl
Krisesentersekretariatet

Line Nersnæs
Justisdepartementet

Embassy of Pakistan

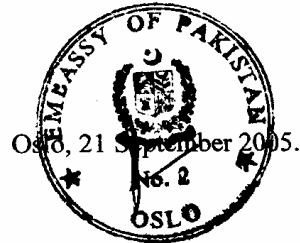
Eckersbergs gate 20, 0244 Oslo
Norway

Tel: 00 (47) 23 13 60 80
Fax: 00 (47) 22 55 50 97

No.Pol-1/7/2001

The Embassy of the Islamic Republic of Pakistan presents its compliments to the Royal Ministry of Foreign Affairs and has the honour to enclose herewith the Text of the Declaration by the Conference on Violence against Women held in Islamabad (7 - 8 September 2005).

The Embassy of the Islamic Republic of Pakistan avails itself of this opportunity to renew to the Royal Ministry of Foreign Affairs the assurances of its highest consideration.

Royal Ministry of Foreign Affairs,
(Asia Department),
Oslo - 0251.

Copy to

1. Royal Ministry of Justice and the Police,
(Ms. Lena Narsnæs, Senior Advisor), Oslo.
2. Royal Ministry of Children and Family Affairs,
Oslo.
- √ 3. The Shelter Movement, (Ms. Tove Smaadahl, Director),
Storgt 11, 0155-Oslo.

Regional Conference on Violence Against Women
Sept. 7-8, 2005

Inter-regional Commitment to Eliminate Violence Against Women

We the Ministers, Secretaries, survivors of violence, and representatives of government, women's organisations and researchers from the SAARC countries, Asia-Pacific, Europe, the Middle East, North America and Africa, gathered at Islamabad on Sept 7-8, 2005 at the Regional Conference on Violence Against Women, organized by the Government of Pakistan.

Recognize that violence against women is a global phenomenon that challenges all societies, regardless of class, ethnicity, age, race, religion or geographical location;

Note that 2005 marks ten years to the Fourth World Conference on Women (Beijing, 1995), where governments committed themselves to the Beijing Platform for Action, which lists **violence against women** as one of the twelve critical areas of concern for women;

Recall and reaffirm the commitments contained in the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW), the Beijing Platform for Action, the resolutions of the B+10 review at the 49th session of the UN Commission on the Status of Women, the framework provided by the Universal Declaration of Human Rights, UN Security Council resolutions on women (including 1325) and all other relevant documents.

We appreciate the progress made to address violence against women through :

1. The formulation of national policies that recognize Violence Against Women as a national issue to be addressed
2. The establishment of national machineries on women and institutional mechanisms to more effectively respond to VAW
3. New legislation and/or legal reforms that address violence against women, notably on sexual exploitation, trafficking of women and children, and sexual and physical abuse of women in the domestic sphere
4. Emerging partnerships between governments, civil society especially women's groups, elected representatives, the media and the private sector.
5. Enhanced women's political representation at all levels.

We recognise that there are **challenges and gaps** in translating commitments, policies and laws into concrete steps which effectively empower women to rebuild their lives.

1. The challenge to create institutional and systemic arrangements for adequate long term responses on violence against women, instead of adhoc, reactive measures that address only the symptoms.

3/4

2. The need therefore to understand and recognise that patriarchal structures and gender inequalities exacerbate violence against women influence responses and obstruct effective institutional responses
3. The lack of systematic data collection and analyses documenting cases of violations and the challenge of establishing uniform definitions of violence against women.
4. Recognition of inadequate financial and technical resources and support services, and the challenge of monitoring effectiveness and accountability.
5. Inadequate coordination of government efforts, and between them and civil society initiatives.

In recognition of the above, we commit ourselves to undertake all necessary measures to prevent, address and redress all forms of violence against women.....

Actions:

1. Create awareness of various forms of violence against women and the related social and economic costs; interalia through sustained partnership with media and mobilising key opinion makers and commitments from political parties.
2. To promote a culture of peace and social justice that protects women, safeguards their dignity and physical integrity, and ensures that non-formal dispute resolution mechanisms do not promote or justify any forms of violence
3. To review and revise educational curricula and teaching/ training materials to be more gender sensitive.
4. To develop institutional mechanisms to systematically collect, analyse and make available data on violence against women, including creation of a database on gender based violence
5. To review and revise all existing legislation and policies to eliminate discrimination of girls and women, and to protect the rights of victims
6. Introduce legislation that criminalises all acts of violence against women and girls- including before birth- be it physical, psychological or sexual, from domicile to transnational levels including all work places. Ensure time-frames for processing of cases , establish DNA testing and victim witness protection for effective prosecution of cases.
7. Sensitize officials of all state institutions, in particular those involved in the criminal justice system, and service providers as well as institute strong accountability and monitoring systems.
8. Strengthen all institutional support services and provide for and appropriate rehabilitation packages that provide socio-economic benefits, facilitate women to rebuild their lives. To realize this: collect and share best practices and lessons;

4/5

involve men and youth; increase knowledge, understanding and technical skills; ensure full protection to service providers; facilitate inter-regional exchanges of service providers and survivors of violence against women; develop a resource pool of expertise.

9. To commit and provide adequate financial and technical resources for existing and future measures including gender budgeting and gender assessments of all development initiatives before, during and after implementation.

10. Establish formal mechanisms for effective coordination:

- Between all government departments involved in the investigation and service provision for violence against women.
- For sharing of expertise between government, civil society, professionals and elected representatives for a continuous process of monitoring and performance accountability.

September 08, 2005
Islamabad

